

شماره چاپ: ۹۷۹

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت: ۴۴۵

تاریخ چاپ: ۱۳۹۳/۱/۲۵

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«طرح سنجش و پذیرش دانشجو در
دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و
مراکز آموزش عالی کشور»

کد موضوعی: ۲۱۰

شماره مسلسل: ۱۳۸۵۲

خردادماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۳.....	تبیین طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی.....
۵.....	سابقه قانونی.....
۹.....	بررسی کلیات طرح - ضرورت یا عدم ضرورت.....
۱۱.....	بررسی طرح از دیدگاه صاحب‌نظران.....
۱۷.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۲.....	منابع و مآخذ.....

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور»^۱

چکیده

طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی به منظور انجام وظایف برنامه‌ریزی و هماهنگی بین دانشگاه‌های کشور، تصویب عناوین دروس و ضرایب آنها، اتخاذ تصمیم در خصوص امتیازات فعالیت‌های مختلف در سنجش علمی داوطلبان و تصویب شیوه‌نامه مشترک برای کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، تشکیل شورایی متشکل از وزرای علوم و بهداشت، رؤسای دانشگاه آزاد اسلامی و چهار دانشگاه دیگر، مدیرکل دفتر گسترش آموزش عالی، رئیس سازمان سنجش آموزش کشور و رؤسای مراکز آزمون وزارت بهداشت و دانشگاه آزاد اسلامی و یک نفر از نمایندگان کمیسیون آموزش و تحقیقات و فناوری را در نظر گرفته است. به موجب طرح مذکور سهم آزمون متمرکز برای ورود به دوره‌های کارشناسی‌ارشد و دکتری به ترتیب به میزان ۷۰ درصد و ۵۰ درصد در نظر گرفته شده و ۳۰ درصد از کل ظرفیت هریک از دو دوره به مناطق محروم اختصاص یافته است. از نظر این گزارش، با توجه به بررسی سوابق مربوط، نتایج گزارش‌ها و مطالعات انجام‌یافته و دیدگاه‌های جمعی از صاحب‌نظران و معاونان آموزشی

۱. این طرح در جلسه علنی ۱۹۶ روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۹ اعلام وصول شده است.

دانشگاه‌های بزرگ کشور، تثبیت شرایط و ضوابط آزمون ورودی دوره‌های تحصیلات تکمیلی، از طریق وضع قانون از توجیه لازم برخوردار نیست، زیرا شرایط و ضوابط مذکور برحسب پیشرفت‌های علمی و تغییر در منابع و روش‌های سنجش و پذیرش دانشجو ناگزیر به تغییر است و به این لحاظ این امر از جنس امور اجرایی است که تصمیم‌گیری در مورد آن باید برحسب مقتضیات روز توسط دستگاه‌های اجرایی ذیربط و در تعامل کامل با دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی پذیرنده دانشجو انجام شود. با این همه در جهت رفع دغدغه طرح‌دهندگان گزارش توصیه کرده است که از اقتدار نظارتی مجلس برای نظارت بر اجرای مقررات جاری و اصلاح نارسایی‌های احتمالی اقدام کند.

مقدمه

دوره دکتری عالی‌ترین سطح در نظام‌های آموزش عالی جهانی است و از این حیث که این دوره بنا بر هدف در مرزهای دانش جریان دارد و به ایجاد «دانش نو» می‌انجامد، از اهمیت بالایی برخوردار است و سرمایه‌گذاری وسیعی را به خود اختصاص می‌دهد و طبیعتاً برون‌داده‌های این دوره، چه به لحاظ نوآوری‌های علمی و چه به لحاظ ایجاد ارزش اقتصادی جبران‌کننده همه سرمایه‌گذاری‌هایی است که از سوی دانشگاه‌های معتبر جهانی برای طراحی و اجرای این دوره‌ها صرف می‌شود. اما از آنجا که ورودی دوره دکتری را دانش‌آموختگان دوره‌های کارشناسی ارشد تشکیل می‌دهند، توجه به

تحصیلات تکمیلی در مجموع اهمیت می‌یابد.^۱ در همین ارتباط، مهمترین برون‌داد دوره دکتری که علی‌القاعده دستیابی به دانش جدید است، از درون‌دادهای دوره (شامل دانشجو، عضو هیئت علمی، موضوع تحقیق و...) و فرآیند نتیجه می‌شود که در این گزارش به سازوکار انتخاب یکی از درون‌دادهای دوره، یعنی انتخاب مناسب‌ترین داوطلبان برای ورود به دوره دکتری، پرداخته می‌شود.

تبیین طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی

محتوای طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی که با امضای ۷۹ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی ۱۹۶ مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۹ اعلام وصول شده است، مشتمل بر موارد زیر است:

۱. تشکیل شورای سنجش و پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی (شورای تحصیلات تکمیلی)، متشکل از وزرای علوم و بهداشت، رؤسای دانشگاه آزاد اسلامی و چهار دانشگاه دیگر، مدیرکل دفتر گسترش آموزش عالی، رئیس سازمان سنجش آموزش کشور و رؤسای مراکز آزمون وزارت بهداشت و دانشگاه آزاد اسلامی و یک نفر از نمایندگان عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات و فناوری؛
با توجه به اینکه:

– رؤسای دانشگاه‌ها به پیشنهاد «وزارتین» انتخاب می‌شوند.

۱. اگر توجه کنیم که از ظرفیت ۴/۵ میلیونی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، تنها ۴۵ هزار ظرفیت (۱ درصد) به دوره دکتری و ۴۵۰ هزار (۱۰ درصد) ظرفیت به دوره کارشناسی ارشد اختصاص یافته است، اهمیت دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها بیش از پیش روشن می‌شود. به بیان روشن‌تر به ازای هر ۱۰ دانشجوی دوره‌های پایه یک نفر به دوره کارشناسی ارشد و به ازای هر ۱۰ دانشجوی کارشناسی ارشد یک نفر به دوره دکتری راه می‌یابد.

- رؤسای دانشگاه‌های وابسته به وزارتین و نماینده مجلس فاقد حق رأی هستند.
- عضویت در شورا قابل تفویض به غیر نیست.
- شورا با حضور حداقل ۵ نفر از اعضای غیرناظر رسمیت می‌یابد.
- ریاست شورا بر عهده وزیر علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. وظایف شورای مذکور شامل برنامه‌ریزی و هماهنگی بین دانشگاه‌های کشور، تصویب عناوین دروس و ضرایب آنها، اتخاذ تصمیم در خصوص امتیازات مقالات آموزشی، پژوهشی و فناوری و اختراع در سنجش علمی داوطلبان و تصویب شیوه‌نامه مشترک برای کلیه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی است.
۳. برای ورود به مقطع کارشناسی ارشد، سهم آزمون متمرکز ۷۰ درصد و سهم سوابق تحصیلی داوطلب^۱ ۳۰ درصد در نظر گرفته شده است.
۴. برای ورود به دوره دکتری سهم آزمون متمرکز ۵۰ درصد، سهم سوابق تحصیلی^۲، ۲۰ درصد و سهم سوابق آموزشی، پژوهشی، فناوری و اختراع^۳ ۳۰ درصد تعیین شده است.
۵. ۳۰ درصد از ظرفیت تحصیلات تکمیلی به مناطق محروم^۴ اختصاص یافته است.^۵

۱. سوابق تحصیلی داوطلب ورود به دوره کارشناسی ارشد شامل معدل تراز شده و ضریب دانشگاه محل تحصیل است.

۲. سوابق تحصیلی داوطلب ورود به دوره دکتری شامل معدل تراز شده دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد و ضریب دانشگاه محل تحصیل است.

۳. ارزیابی این بخش از طریق مقولاتی چون تدریس، ارزیابی ارزش مقالات چاپ شده، انجام طرح‌های پژوهشی، شرکت در کنفرانس‌ها، کسب رتبه در جشنواره‌ها و مسابقات علمی، ثبت اختراع، تألیفات و ترجمه‌ها انجام می‌شود.

۴. طرح، در تعریف از مناطق محروم ساکت است.

۵. این اقدام با توجه به ضرورت رعایت «اصل برابری فرصت‌ها و عدالت آموزشی در فرآیند پذیرش دانشجوی» در ازای تعهد خدمت در مناطق مذکور به میزان دوبرابر مدت تحصیل توجیه شده است.

۶. نقش دانشگاه‌های مجری دوره دکتری در طرح سنجش و پذیرش دانشجو به «الزام به اطلاع‌رسانی کامل در خصوص زمان و مکان برگزاری جلسات بررسی و ارزیابی سوابق آموزشی، پژوهشی، فناوری و اختراعات داوطلبان» منحصر و محدود است.

۷. آیین‌نامه اجرایی مربوطه ظرف سه ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

سابقه قانونی

قوانین جاری طی هشتاد سال گذشته، از بدو تأسیس دانشگاه تهران تاکنون، امور سنجش و پذیرش دانشجو، مشتمل بر تعیین ضوابط و شرایط پذیرش و نحوه برگزاری آزمون‌های ورودی را به حوزه‌های صف و ستاد آموزش عالی کشور واگذاشته است.

۱. قانون اجازه تأسیس دانشگاه تهران، مصوب ۸ خردادماه ۱۳۱۳ «تعیین شرایط ورود محصل به دانشگاه» را از جمله وظایف شورای دانشگاه قلمداد کرده است (ماده ۵).

۲. قانون تأسیس شورای مرکزی دانشگاه‌ها، مصوب ۹ آذرماه ۱۳۴۴ کمیسیون مشترک آموزش و پرورش مجلس شورای اسلامی «تعیین شرایط ورود دانشجو به دانشگاه‌ها و مدارس عالی (را) با توجه به پیشنهاد دانشگاه‌ها و مدارس عالی» از جمله وظایف شورای مرکزی دانشگاه‌ها عنوان کرده است.

۳. لایحه قانون تشکیل شورای عالی فرهنگ و آموزش عالی مصوب جلسه مورخ ۱۳۵۹/۲/۱۷ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران، «بررسی و تصویب مقررات نحوه گزینش دانشجو» را از جمله وظایف و اختیارات شورای عالی فرهنگ و آموزش عالی دانسته است.

۴. شورای عالی انقلاب فرهنگی بنابر مصوبه جلسه ۲۱ مورخ ۱۳۶۴/۲/۱۷ تصمیم‌گیری در خصوص ضوابط گزینش دانشجو، منطقه‌بندی و سهمیه‌بندی در کنکور سراسری را از جمله اختیارات خود قلمداد کرده و تصمیم‌گیری در مورد نحوه گزینش علمی در کنکور را به حوزه‌های ذیربط آموزش عالی کشور محول کرده است.
۵. قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۲۸ مردادماه ۱۳۸۳ «پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو» را از جمله مأموریت‌های اصلی آن وزارت اعلام کرده است (ماده (۲) بند «ب»).
۶. قانون برنامه پنجم توسعه انتخاب دانشجوی دوره‌های تحصیلات تکمیلی برای پردیس‌ها و ظرفیت‌های مازاد دانشگاه‌ها را به آزمون اختصاصی دانشگاه‌های مجری محول کرده است.
۷. با این همه پرداختن به کنکور و آزمون‌های سراسری یکی از موضوعات مورد علاقه جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ادوار مختلف بوده است، تا آنجا که طی ۱۵ سال گذشته تاکنون ۸ طرح از سوی نمایندگان به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است که بعضاً با تصویب مجلس شورای اسلامی به صورت قانون درآمده و برخی از آنها بی‌نتیجه رها شده است:
- این طرح‌ها شامل «قانون یک‌مرحله‌ای نمودن آزمون (۱۳۷۷)»،^۱ «طرح نحوه سنجش و پذیرش دانشجو (۱۳۸۲)»،^۲ «طرح نحوه پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور (۱۳۸۵)»^۳ قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش

۱. این طرح در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱ به تصویب رسیده است.

۲. این طرح به شماره ۲۱۹۴ در تاریخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ به چاپ رسیده، اما یک فوریت آن به تصویب نرسیده و اعاده شده است.

۳. یک فوریت این طرح در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۸ به تصویب رسید.

عالی کشور (۱۳۸۶)^۱، «طرح نحوه پذیرش دانشجو دوره دکتری تخصصی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و آموزش عالی کشور»^۲ «قانون افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو در دانشگاه‌های مادر و مهم دولتی در سال ۱۳۸۷ (۱۳۸۷)^۳»، «قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (۱۳۸۹)^۴»، «قانون پذیرش دانشجو در آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای، مراکز تربیت معلم و دانشگاه شهید رجایی (۱۳۸۹)^۵»، «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (۱۳۹۲)^۶» و آخرین آنها «طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (۱۳۹۳)» بوده است.

بنابر موارد فوق‌الذکر به نظر می‌رسد نمایندگان مجلس به موضوع سنجش و پذیرش دانشجو، بیش از اندازه ورود کرده‌اند. در شرایطی که پرداختن به این مهم طبق قوانین و مقررات جاری مصوب بر عهده دستگاه‌های سیاستگذاری و تخصصی و اجرایی ذیربط محول شده است، در همین خصوص لازم به توضیح است که از بین ۸ طرح که طی ۱۵ سال گذشته از سوی نمایندگان در موضوع سنجش و پذیرش دانشجو به مجلس ارائه شده است، جز معدودی از آنها که با تصویب مجلس شورای اسلامی به صورت قانون درآمده، مابقی بی‌نتیجه رها شده است. نکته قابل توجه اینکه حتی طرح نحوه پذیرش

۱. قانون مذکور مشتمل بر ۶ ماده و ۶ تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۶/۸/۹ به تصویب رسید.

۲. دو فوریت این طرح در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۶/۹/۱۸ به تصویب رسید و نهایتاً طرح مذکور مسکوت گذاشته شد.

۳. قانون مذکور مشتمل بر ماده واحده و ۴ تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه ۱۳۸۷/۷/۲۱ به تصویب رسید.

۴. طرح پیشنهادی نمایندگان با عنوان طرح برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و

تخصصی، مشتمل بر ماده واحده و ۳ تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۹ به تصویب رسید.

۵. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و ۴ تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۹ به تصویب رسید.

۶. طرح یک فوریتی سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، مشتمل بر ۱۱ ماده و ۷ تبصره در

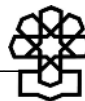
جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ به تصویب رسید.

دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور که در تاریخ ۱۳۸۶/۸/۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، امکان اجرا نیافت و به تصویب قانون جدیدی با همان عنوان «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ منجر شد.

اینکه در هر دوره مجلس به‌طور متوسط دو طرح در باب نحوه برگزاری آزمون‌های ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی ارائه شده است خود می‌تواند نشان از توجه به موضوع آزمون‌های ورودی آموزش عالی باشد.

با توجه به آنچه گذشت قوانین موجود برای تنظیم امور آزمون‌های ورودی مقاطع مختلف تحصیلات دانشگاهی کفایت دارد و ورود مجدد مجلس به «طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی» ضروری است و به‌نظر می‌رسد بیش از آنچه کمک‌کننده به توسعه علمی کشور باشد، بازدارنده و محدودکننده خواهد بود. در همین ارتباط به‌خصوص توجه به این نکته ضروری است که در دوره هشتم قانونگذاری طرح مشابهی با عنوان «نحوه پذیرش دانشجو در دوره دکتری تخصصی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و آموزش عالی کشور» با قید دو فوریت در دستور جلسه مورخ ۱۳۸۶/۹/۱۸ مجلس شورای اسلامی قرار گرفت که نه تنها دو فوریت، بلکه حتی یک فوریت آن نیز به تصویب نرسید و طرح مذکور عملاً به فراموشی سپرده شد.^۱

۱. در ارتباط با این طرح در مشروح مذاکرات جلسه ۳۸۲ مجلس شورای اسلامی به نقل از آقای علی سرافراز یزدی آمده است: «مجلس محترم در همین هفته‌های گذشته در مورد حذف کنکور کارشناسی قانون گذرانده. یعنی ما در سطح لیسانس داریم کنکور را حذف می‌کنیم و سوابق تحصیلی را برای فرد جایگزین می‌کنیم. پس چطور در مرحله دکتری که داوطلب از یک بلوغ علمی برخوردار است و کارشناسی را پشت سر گذاشته، کارشناسی ارشد را پشت سر گذاشته و یک بلوغ علمی و تجربی پیدا کرده، ما کنکور سراسری بگذاریم. این در هیچ جای دنیا رسم نیست. آنهایی که در خارج از کشور درس خوانده‌اند، در دنیای پیشرفته علمی درس خوانده‌اند، ملاحظه کردند که همیشه آن استاد مربوطه یا گروه مربوطه است که تعیین می‌کند یا چه کسی می‌تواند کار بکند و آن فرد را از نظر سوابق

بررسی کلیات طرح - ضرورت یا عدم ضرورت

۱. با توجه به نکاتی که به‌عنوان دلایل توجیهی از سوی ارائه‌دهندگان طرح عنوان شده است خواسته‌هایی همچون «امکان دسترسی به تحصیلات تکمیلی برای استعداد‌های مناطق مختلف»، «ضرورت برابری فرصت‌ها و عدالت آموزشی» و تنوع‌بخشی به روش‌های سنجش» را به‌عنوان دلایل تدوین طرح برشمرد. در ادامه به بررسی این نکته خواهیم پرداخت که آیا اجرای طرح پیشنهادی پاسخگوی این مطالبات می‌تواند باشد یا خیر.

۲. واقعیت این است که «در فرآیند آموزش عالی کشور پذیرش دانشجو از جمله امور اجرایی و تابع تحولات برنامه‌های درسی، پیشرفت‌های علم و فناوری یا نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی کمیت و کیفیت داوطلبان، جایگاه رقبا و امکانات دانشگاه‌های مجری مقاطع تحصیلی است. با توجه به این خصوصیات است که ضوابط و شرایط پذیرش دانشجو باید از پویایی، روانی و شفافیت خاص برخوردار باشد تا امکان انتخاب مناسب‌ترین‌ها را در هر زمان و تحت شرایط روز فراهم آورد. این موضوع با توجه به جایگاه دوره دکتری در سطح‌بندی آموزش عالی از اهمیتی مضاعف برخوردار است.

کاری، مقالات، کارهای علمی، تجربه علمی، ارائه مطالب ارزیابی می‌کند و بعد به‌عنوان یک فرد، به‌عنوان کاندیدا برای دکتری او را انتخاب می‌کند. ما در دنیا داریم که این اختیار را به استاد می‌دهند که او از طریق جذب سرمایه‌های آزاد کشور و صنعت و اجتماع پول بگیرد و بعد با آن پول دانش دکتری را استخدام و تربیت می‌کند، به آن بورس می‌دهد. یعنی این استاد است که تعیین‌کننده این قضیه است. ما نمی‌توانیم یک کنکور سراسری برای دکتری بگذاریم. هر دانشگاهی پتانسیل خاص خودش را دارد، هر استادی هر گروه علمی پتانسیل خاص خودش را دارد و باید ارزیابی خاصی انجام بشود. من دارای ۱۵ سال تجربه اداره دانشجوی کارشناسی ارشد هستم، دارای ۸ سال تجربه استاد راهنمایی دکتری هستم و امروز به این جمع‌بندی رسیدم که حتماً باید استاد و گروه آموزشی مربوطه حرف اول را برای تعیین دانشجوی خودش بزند، چون قرار است آن استاد با این دانشجو چهار سال تحقیقات کند، چهارسال کار کند. اگر پتانسیل علمی یک فرد را یک مرکز دیگری تعیین بکند این استاد قادر به کار با آن دانشجو و آن داوطلب نیست. ما اگر در کشور در بعضی از جاها یک درصد بسیار کمی از خطا را می‌بینیم این به‌خاطر این است که ما در شروع کار هستیم، تازه ما در این دو دهه و دهه آخر است که داریم وارد این مرحله می‌شویم، داریم یاد می‌گیریم داریم پیش می‌رویم و این بحمدالله برای ما خیلی میمون و مبارک است.»

بر اساس این وضع قانون در موضوعی همچون پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی، استعداد انعطاف‌پذیری و تغییرات را که لازمه تسهیل و بهینه‌سازی و افزایش بازدهی است، از امور اجرایی سلب می‌کند، تا آنجا که دستگاه‌های اجرایی را ناگزیر می‌سازد که ضرورت‌های زمانی و مکانی برای تغییر و تحول در اجرا را به زیان مردم و کشور نادیده بگیرند و یا در بهترین حالت برای ایجاد کمترین تغییر و تحول به پیگیری فرآیند وقت‌گیر و پرهزینه اصلاح قانون ناگزیر شوند.

۳. هرگونه تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی به‌ویژه دوره دکتری، باید به پاسخ این سؤال معطوف باشد که برای دوره مذکور چه هدف یا هدف‌هایی در نظر گرفته شده و انتظار چه نتایجی از اجرای این دوره‌ها وجود دارد و احیاناً اینکه دانش‌آموختگان دوره‌های دکتری برای جذب در کدام سازمان و دستگاه اجرایی، آماده می‌شوند. در این خصوص توجه به این نکته ضروری است که برگزاری دوره‌های دکتری در دنیای خارج عموماً با هدف تولید دانش نو انجام می‌شود. به بیان دیگر دوره‌های دکتری مهمترین عامل «توسعه علمی در مرز دانش» به شمار می‌روند و سرمایه‌گذاری سنگینی را بر بودجه دولت‌ها تحمیل می‌کنند و به همین لحاظ دوره دکتری در دنیا مسئله‌محور است و به‌عنوان یک حق عمومی مطرح نیست؛ در این دوره «آموزش» به مفهوم ارائه درس یا دروس ثابتی از سوی استاد چندان مطرح نیست؛ پذیرش دانشجو با اعتماد به کارنامه دوره‌های قبل داوطلب انجام می‌شود و با توجه به اهمیت رابطه فرد با فرد در انجام رساله دکتری، پذیرش دانشجو در گروه موافقت استاد است (جاودانی، ۱۳۹۳). با این توصیف اگر بخواهیم که دانشگاه‌های کشور در مرزهای دانش حرکت کنند، تا بتوانند اهداف سند چشم‌انداز را تحقق بخشند باید از متصلب

کردن مقررات ورود به دوره دکتری از طریق وضع قانون اجتناب کنیم، زیرا این انعطاف‌ناپذیری می‌تواند اهداف دوره‌های دکتری و به تبع آن تحقق اهداف سند چشم‌انداز در آینده را با مشکل روبرو سازد.

۴. نظام آموزش عالی کشور مسلماً از نقص و اشکال بری نیست، اما تردید نمی‌توان کرد که نظامی هوشمند و خوداصلاح‌کننده است، کما اینکه طی سال‌های اخیر با افزایش تعداد دانشگاه‌های مجری دوره‌های دکتری و به تبع آن افزایش ظرفیت‌های پذیرش، برگزاری آزمون‌های دانشگاهی برای پذیرش دانشجوی دکتری به سمت برگزاری آزمون نیمه‌متمرکز و سراسری میل کرده است، با این توجه که اقتضات و تحولات در حوزه پذیرش دانشجوی دکتری در حدی بوده است که آزمون نیمه‌متمرکز در هر سال نسبت به سال قبل دستخوش تحولات قابل توجهی بوده است که این خود از یک سو بیانگر هوشمندی و بیداری نظام آموزش عالی و از سوی دیگر نشان‌دهنده اجتناب‌ناپذیر بودن تحولات و دگرگونی‌های متواتر و سریع این حوزه است.

۵. ایجاد ساختار جدید در ماده (۲) موجب تحمیل بار مالی بر دولت می‌گردد از این منظر طرح مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است.

بررسی طرح از دیدگاه صاحب‌نظران

با توجه به اهمیت دوره‌های تحصیلات تکمیلی به‌ویژه دوره دکتری از یک سو و مسئولیت مرکز پژوهش‌های مجلس در ارائه گزارش‌های آگاهی‌بخش برای کمک به تصمیم‌گیری نمایندگان ازسوی دیگر، طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، طی دو جلسه با حضور تنی

چند از مدیران ستادی و معاونان آموزشی دانشگاه‌های تهران و صاحب‌نظران حوزه سنجش و ارزیابی مورد بررسی قرار گرفت که جمع‌بندی این جلسات را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:^۱

۱. در کلیات موضوع، از نظر اکثریت قریب به اتفاق شرکت‌کنندگان عنوان شد که فرآیند پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، به دلیل پویایی موضوع و تحول مداوم در روش، محتوا، امکانات و نیازها نمی‌تواند و نباید شکل قانونی و متصلب به خود بگیرد و این واقعیت که به موجب قوانین موضوعه، وضع مقررات در مورد پذیرش دانشجو همواره بر عهده ستادهای تخصصی بوده است می‌تواند مؤید این مطلب باشد که فرآیند پذیرش دانشجو فرآیندی پویا و تغییرپذیر در قبال اقتضائات زمانی و مکانی است و نمی‌تواند عملکرد بهینه‌ای در قالب قانون داشته باشد.

۲. آزمون سراسری در قالب سابقه نیازی برآمده از تحولات جمعیتی است و الا در شرایطی که عرضه ظرفیت‌های دانشگاهی بیش از تقاضای داوطلبان باشد مسابقه بی‌معنی است مگر اینکه به قصد تعیین اولویت‌های دانشگاهی و جغرافیایی برگزار شود. به این لحاظ کنکور نسخه بی‌بدیلی برای همه دوران‌ها و همه مقاطع نمی‌تواند باشد.

۳. برتری سابقه تحصیلی داوطلبان که عملکرد ایشان را طی سال‌های متممادی و در دروس مختلف نشان می‌دهد، بر نتیجه آزمون سراسری، که در ساعاتی محدود، با سؤالاتی تستی و غیراستاندارد و در فضایی پر اضطراب ساخته می‌شود، واقعیتی محرز و غیرقابل انکار است. اما باید توجه داشت که این برتری در فضای بی‌اعتمادی شکل

۱. شرکت‌کنندگان در جلسه عبارت بودند از: دکتر علی‌اصغر جعفری، دکتر جمشید حاجتی، دکتر مهدی رفیع‌زاده، دکتر رضا ساکی، دکتر محمدحسن سعیدی، دکتر محمود قاضی خوانساری، دکتر محمدرضا مهردادفر، دکتر سیدصادق نبوی، دکتر نادر نعمت‌الهی، دکتر عبدالرحیم نوه ابراهیم، دکتر غلامرضا یادگارزاده و خانم معصومه قارون.

نمی‌گیرد و عملیاتی نمی‌شود، بلکه شرط لازم بهره‌گیری از سوابق تحصیلی داوطلبان اعتماد به ارزیابی گذشتگان است^۱. بنابراین به جای اقدام برای تسلط بر جزئیات آزمون‌های ورودی و تمرکز بر سنجش داوطلبان ورود به مقاطع مختلف دانشگاهی در یک سازمان و یک آزمون محدود و غیراستاندارد، باید تمهیداتی اندیشیده شود که احساس اعتماد در ذینفعان تقویت شود^۲.

۴. در شرایطی که قانونگذار با وضع قانون، به‌رغم اجرایی نشدن آن در مهلت قانونی تعیین شده، با وضع قانون جدید و تمدید مهلت، بر حذف کنکور و پذیرش دانشجو در دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته اصرار می‌ورزد، ارائه طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی با تأکید بر مبنا قرار دادن ۵۰ درصد نمره آزمون نشان‌دهنده وجود استاندارد دوگانه و فقدان نگاه علمی واحد به مسائل است.

۵. با توجه به تأثیر عمیق و پر دامنه مصوبات مجلس شورای اسلامی در عرصه‌های مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، اولی است که طرح‌های پیشنهادی نمایندگان مبتنی بر نتایج تحقیقات میدانی شکل بگیرد، در غیر این صورت بیم آن می‌رود که در صورت تبدیل به قانون زبان‌های ناخواسته و جبران‌ناپذیری را بر کشور تحمیل کند.

۱. جالب توجه اینکه دانشگاه‌های معتبر خارجی به کارنامه‌های دانش‌آموختگان آموزش عالی کشور و توصیه‌نامه‌های اعضای هیئت علمی ذریب اعتماد می‌کنند و این اسناد را مبنای پذیرش داوطلبان قرار می‌دهند. حال آنکه پذیرش این اسناد به عنوان مبنای پذیرش دانشجو در داخل کشور محل تردید و چون و چراست.

۲. تقویت احساس اعتماد با بهره‌گیری از اصول شفافیت، پاسخگویی، برائت و انصاف حاصل می‌شود. به این معنی که برگزارکنندگان آزمون باید عملکردی شفاف داشته باشند و نسبت به عملکرد خود پاسخگو باشند و از آن سو متقاضیان و داوطلبان نیز باید اصل را بر برائت آزمون‌گیرندگان قرار دهند و سعه صدر لازم برای در اولویت قرار نرفتن در قیاس با توانمندی‌های سایر داوطلبان را داشته باشند.

۶. تنوع‌بخشی به شیوه‌های پذیرش دانشجو به‌ویژه با توجه به تنوع رشته‌ها و مقاطع تحصیلی، همان‌گونه که در مقدمه طرح عنوان شده است از ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برخوردار است، اما واقعیت این است که دستیابی به این مرحله نه تنها بر اثر تصویب قانون تحقق پیدا نمی‌کند، بلکه تصویب طرح پیشنهادی موجب یکسان‌سازی و مانع اصلی تنوع در پذیرش دانشجو است.

۷. به استناد بند «ب» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معیارها و ضوابط پذیرش دانشجو باید از سوی آن وزارت به مراجع ذیصلاح پیشنهاد شود، حال آنکه تصویب طرح مورد اشاره، حقوق قانونی وزارت علوم در این خصوص را نقض می‌کند.

۸. درخصوص اختصاص سهمیه به مناطق محروم باید گفت با اجرای پذیرش سهمیه‌ای در آزمون‌های سراسری امکان بهره‌مندی برابر دانش‌آموختگان مستعد مناطق محروم از فرصت‌های موجود تحصیلات تکمیلی کشور در قیاس با دانش‌آموختگان سایر مناطق وجود دارد و تمهید جدید دیگری ضروری به‌نظر نمی‌رسد.

در بررسی مواد طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی می‌توان به نکاتی به‌شرح زیر اشاره کرد:

۱. در ماده (۱) تعاریف به‌کارگرفته شده دقیق نیست و نیاز به اصلاح دارد. علاوه بر این، صرف‌نظر از اشکال در تعریف، در طرح، الفاظ سنجش و «پذیرش» بعضاً نابجا به کارگرفته شده است، از جمله در ماده (۵) و تبصره‌های آن، بررسی سوابق تحصیلی و آموزشی و پژوهشی، فناوری و اختراع به عنوان اجزایی از سنجش معرفی شده است و از سوی دیگر در ماده (۷)، اطلاع‌رسانی در خصوص زمان و مکان برگزاری جلسات برای

بررسی و ارزیابی این سوابق به دانشگاه‌ها تکلیف شده است. بنابراین اگر کاربرد «سنجش» در ماده (۵) و تبصره‌های آن موضوعیت داشته باشد بدان معنی است که دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی پذیرنده دانشجو نقشی در پذیرش دانشجو نخواهند داشت و سازمان سنجش باید علاوه بر برگزاری آزمون، بررسی سوابق تمامی داوطلبان را نیز بر عهده بگیرد که فعالیتی توان‌فرسا، پرهزینه و دردسرساز است. اما اگر این بخش از کار به دانشگاه‌ها محول است، باید بر نقش دانشگاه‌ها در پذیرش دانشجو، و نه فقط در اطلاع‌رسانی در خصوص زمان و مکان برگزاری جلسات بررسی و ارزیابی سوابق، در متن طرح به گونه‌ای شفاف تصریح شود که در چنین صورتی بررسی موارد مذکور در چارچوب «پذیرش» و نه «سنجش» قرار می‌گیرد.

۲. بند «ت» از ماده (۱) تداعی‌کننده این مفهوم است که دانشگاه آزاد اسلامی و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی و مؤسسات پژوهشی تحت پوشش وزارتین علوم و بهداشت قرار ندارند. حال آنکه کلیه مؤسسات نامبرده شده به لحاظ اجرای مقررات مختلف آموزشی و پژوهشی حسب مورد از وزارتین تبعیت می‌کنند.

۳. شورای تحصیلات تکمیلی، به شرح مذکور در ماده (۲)، از افرادی پرمشغله و پرمسئولیت متشکل است که به هیچ وجه نمی‌توانند وظایف محوله را چنانکه باید و شاید به انجام رسانند. این درحالی است که اولاً در حال حاضر وظایف محوله به شورای تحصیلات تکمیلی توسط شورای عالی برنامه‌ریزی متشکل از صدها عضو هیئت علمی در گروه‌های مختلف علمی هریک از وزارتین علوم و بهداشت انجام می‌شود و ثانیاً برای شورای مذکور در طرح دبیر و دبیرخانه تعریف نشده است.

۴. به موجب ماده (۶) طرح، ۳۰ درصد از ظرفیت تحصیلات تکمیلی به مناطق محروم اختصاص داده شده است، حال آنکه:
- تخصیص این سهمیه در مغایرت با قانون برقراری عدالت آموزشی مصوب ۱۳۸۹/۲/۱۹ مجلس شورای اسلامی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی است.
 - این تخصیص بی توجه به سهمیه‌های جاری نظیر استعدادهای درخشان، مریبان و ایثارگران صورت گرفته است.
 - با توجه به محدودیت ظرفیت پذیرش دانشجو در هریک از رشته محل‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی و شکست حاصل از اعمال سهمیه‌های مختلف، اختصاص سهمیه جز با افزایش درصد بالایی از ظرفیت‌های اصلی، به‌خصوص در دوره دکتری، عملاً امکان‌پذیر نیست.
 - صرفنظر از اینکه مناطق محروم در طرح تعریف نشده است، باید توجه داشت که محرومیت افراد بر اساس پایگاه اقتصادی و اجتماعی خانواده و نه بر اساس منطقه سکونت فرد، قابل شناسایی است.
 - نحوه اختصاص ظرفیت، به‌صورت مازاد بر ظرفیت اصلی یا در محدوده ظرفیت اصلی، در طرح مشخص نشده است، که این ابهام می‌تواند مشکلات قابل توجهی را در اجرا ایجاد کند.
 - با توجه به محدودیت ظرفیت‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی به‌ویژه دوره دکتری، اختصاص سهمیه به مفهوم پذیرش داوطلبانی با درجه علمی ضعیف‌تر به جای داوطلبانی با درجه علمی بالاتر، در تعارض با اصل اجرای عدالت آموزشی است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با عنایت به بررسی‌های انجام یافته در سوابق ورود مجلس شورای اسلامی به موضوع کنکور از طریق ارائه طرح قانونی، گزارش‌های پژوهشگران و مؤسسه‌های تحقیقاتی، دیدگاه‌های اداره کل تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی و دیدگاه‌های صاحب‌نظران دانشگاهی و حاصل برگزاری دو جلسه «میز آموزش عالی» در مرکز پژوهش‌های مجلس به شرح زیر جمع‌بندی و نتیجه‌گیری می‌شود:

۱. آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، از جنس امور اجرایی و نه تقنینی است. به بیان دیگر آزمون‌های ورودی دوره‌های تحصیلات دانشگاهی به‌ویژه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی نمی‌توانند از ضوابط ثابتی حتی طی یک دوره میان‌مدت پیروی کنند. زیرا منابع، روش‌ها، داوطلبان و برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی دانشگاه‌ها مرتباً در حال تغییرند و به این لحاظ بنیان ثابتی را برای سنجش و پذیرش دانشجو نمی‌توان در نظر گرفت. اینکه قوانین جاری نیز از بدو تأسیس آموزش عالی نوین در ایران تاکنون بر چنین روشی صحت گذاشته‌اند خود دلیلی بر درستی این مدعاست. بنابراین ورود مجلس به این حوزه می‌تواند در اجرای برنامه‌های توسعه علمی کشور چالش ایجاد کند.

۲. اداره کل تدوین قوانین مجلس، ارائه طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی را مشمول اصل هفتادوپنجم قانون اساسی دانسته است و علاوه بر آن به دلیل همپوشانی محتوایی زیادی که بین این طرح و قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۰ وجود دارد،

اعلام کرده است که «در صورت تصویب [طرح]، مشکلاتی در اجرای هر دو قانون ایجاد خواهد شد».

۳. دوره‌های تحصیلات تکمیلی به‌ویژه دوره دکتری عصاره نظام آموزش عالی کشور محسوب می‌شوند، تا آنجا که هزینه‌های مصروفه برای ۴/۵ میلیون دانشجوی را عمدتاً باید در دستاوردهای دوره دکتری باز یافت. به این لحاظ انتخاب مناسبترین‌ها از بین مجموعه داوطلبان و علاقمندان ورود به این دوره ضرورتی اجتناب‌ناپذیر و در عین حال تضمینی بر عدالت آموزشی است. فراهم آوردن امکان ادامه تحصیل داوطلبان مناطق کمتر توسعه‌یافته در بزرگ‌ترین دانشگاه‌های کشور و رشته‌های پرطرفدار با بهره‌گیری از نظام سهمیه‌بندی مناطق در پذیرش دانشجوی عملاً به‌منزله فراهم آوردن شانس ادامه تحصیل استعدادهای منطقه‌ای برای ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی و دلیل روشنی بر این مدعاست. به بیان دیگر بخش قابل توجهی از ورودی‌های دوره‌های پایه دانشگاه‌های کشور را داوطلبان مناطق دو و سه کشور تشکیل می‌دهند و بنابراین دانش‌آموختگان دانشگاه‌های بزرگ کشور لزوماً افراد مناطق «غیرمحروم» نیستند. ضمن اینکه منافع ملی ایجاب می‌کند که دوره دکتری به داوطلبانی اختصاص یابد که بتوانند برنامه توسعه علمی کشور و به تبع آن اهداف سند چشم‌انداز را محقق کنند.

نکته قابل تأمل اینکه مسئولیت نمایندگان و قانونگذاران استفاده بهینه از امکانات در جهت حفظ منافع ملی است حال آنکه توزیع کرسی‌های دکتری بین داوطلبان نه بر اساس توانمندی‌های علمی، بلکه بر اساس محرومیت فرد داوطلب و منطقه از امکانات محسوب می‌شود.

۴. طرح پیشنهادی در تعارض با قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مصوب ۱۳۸۹/۱/۲۹، قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و قانون برنامه پنجم توسعه است که قانون اول برقراری هرگونه سهمیه جدیدی را برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی منع می‌کند، و قانون دوم پیشنهاد ضوابط و معیارهای پذیرش دانشجو را از جمله اختیارات اصلی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار داده است و قانون برنامه، تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش دانشجو در پردیس‌های دانشگاهی را خارج از آزمون سراسری به حوزه ستادی آموزش عالی محول کرده است.

۵. نارضایتی شرکت‌کنندگان که بارها یکی از دلایل نگارش طرح عنوان شده است نمی‌تواند ملاک مطمئنی باشد. در این خصوص باید توجه داشت که در آزمونی که از هر ۱۸ داوطلب یک نفر پذیرفته می‌شود، غیرطبیعی نیست اگر که ۱۷ داوطلب از نحوه سنجش و پذیرش نارضایتی احساس کنند، ضمن آنکه آن یک نفر پذیرفته شده هم می‌تواند با توجه به دانشگاه و رشته مورد علاقه‌اش و دانشگاه و رشته‌ای که در آن پذیرفته شده است رضایت کامل نداشته باشد. در چنین اوضاع و احوالی طبیعی است که اکثریت ناراضیان، دلیل ناکامی خود را به آزمون‌گیرندگان معطوف کنند، حال آنکه با توجه به ظرفیت اندک و داوطلب زیاد، این اتفاق در هر آزمونی به هر صورت که باشد اجتناب‌ناپذیر است. مگر اینکه داوطلبان به نهادهای ذیربط اعتماد داشته باشند. کما اینکه این اعتماد در مورد دانشگاه‌های معتبر خارج از کشور که از طریق پذیرش نسبت

به انتخاب دانشجو اقدام می‌کنند، وجود دارد و فرد پذیرش نشده به خود اجازه نمی‌دهد به‌عنوان معترض و درخواست احقاق حق به مراجع مختلف رجوع کند.^۱

مخالفت اکثریت دانشگاهیان شرکت‌کننده در جلسات میز آموزش عالی با طرح پیشنهادی، نشان‌دهنده زمینه عدم اجرای موفقیت‌آمیز طرح در صورت تصویب است. به این لحاظ توجه به محیط پشتیبان اجرای طرح از جمله مواردی است که باید مورد توجه رأی‌دهندگان قرار گیرد.

۶. طرح پیشنهادی دارای نواقص قابل توجهی است، اما مهم‌ترین نقیصه آن «شورای سنجش و پذیرش دانشجو» یا شورای تحصیلات تکمیلی است که با توجه به سمت‌ها و مسئولیت‌های اعضا، تحت هیچ شرایطی توان انجام وظایف محوله را، که در حال حاضر توسط شورای عالی برنامه‌ریزی وزارتین انجام می‌شود نخواهد داشت، مگر اینکه تشکیل دبیرخانه بزرگی در حد شوراهای مذکور، برای انجام امور مربوط به تصمیم‌سازی در کنار شورای تحصیلات تکمیلی لحاظ شود که این خود به بزرگ شدن دولت از یک سو و عدم رعایت اصل هفتادوپنجم قانون اساسی از سوی دیگر منجر می‌شود.

۱. در مشروح مذاکرات جلسه علنی ۳۸۲ مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۸۶/۹/۱۸ در بحث مربوط به «طرح نحوه سنجش و پذیرش دانشجو دوره دکتری تخصصی ...» که دو فوریت و حتی یک فوریت آن مورد موافقت مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و نهایتاً به عدم پیگیری طرح انجامید به نقل از آقای عادل آذر آمده است:

«... دوستان استدلال کردند که آقا! در دانشگاه‌ها سلیقه‌ای انتخاب می‌شود. از دوست بزرگواری مثل آقای کارخانه‌ای انتظار می‌رفت با عدد و آمار و ارقام اینچنین ادعای عجیبی را بکنند. ما عدد داریم، آمار داریم، ارقام داریم، درصد فراوانی‌ها را داریم به دانشگاه تهران مراجعه کنید به تربیت مدرس، به دانشگاه‌های مادر مراجعه کنید. توزیع پذیرش‌ها در همین سال ۱۳۸۶ و سال ۱۳۸۵ را در بیاورید، بین تمام دانشگاه‌ها توزیع شده چرا اینچنین دانشگاه‌هایمان و گروه مرجع پاکی مثل اعضای هیئت علمی را زیر سؤال می‌بریم؟»

این چنین ادعاهایی، ادعاهای بزرگی است داریم برخلاف علم و به علم توهین می‌کنیم، به تولیدکنندگان علم توهین می‌کنیم، این چنین کار و این چنین حرکتی را نکنیم ... احترام دانشگاه‌ها را بگیریم. اعضای هیئت علمی را ارج بنهیم.»

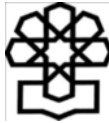

۷. برای دوره‌های پرترفدار و پرجاذبه تحصیلات تکمیلی که حسب مورد در آزمون‌های مربوط درصد اندکی پذیرفته می‌شوند هر روشی که برای سنجش و پذیرش دانشجو در این دوره‌ها به کار گرفته شود، همواره وجود عده زیادی معترض اجتناب‌ناپذیر است و معترضان نیز به‌طور طبیعی می‌کوشند تا صدای خود را به گوش همه مسئولان و از جمله نمایندگان مجلس برسانند. اما پاسخ به این اعتراض‌ها لزوماً در وضع قانون جدید نهفته نیست، بلکه حل اصولی مشکل در گروهی اعتمادسازی است. تا زمانی که اعتماد به نهادها، مسئولین و متولیان اجرائیات کشور در فرهنگ عمومی جایی نداشته باشد، تصویب این طرح و طرح‌های مشابه اعتراض‌ها را تقلیل نمی‌دهد، بلکه از گروهی به گروه دیگر انتقال می‌دهد و مبادا طرحی به اجرا گذاشته شود که مناسب‌ترین داوطلبان در ردیف معترضان به نتایج آزمون‌های ورودی دوره‌های تحصیلات تکمیلی قرار گیرند.

با عنایت به مراتب فوق طرح ارائه شده به این شکل قابلیت تصویب ندارد، پیشنهاد می‌گردد طرح مورد بازبینی و اصلاح کلی قرار گیرد و براساس طراحی الگوی مشخص جهت مقطع کارشناسی ارشد و دکتری و تأیید آن اقدام به تدوین مواد طرح بر این اساس شود.

منابع و مأخذ

۱. قانون برنامه پنجم توسعه.
۲. قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۳. سایر قوانین، مصوبات و طرح‌های مرتبط.
۴. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، جلسه ۳۸۲، مورخ ۱۸ آذرماه ۱۳۸۶.
۵. جمع‌بندی نظرات در خصوص طرح یک فوریتی سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (۱۳۹۳/۲/۸)، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.
۶. جاودانی، حمید. بازکاوی کارشناسی طرح قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، ۱۳۹۳.
۷. گزارش میز آموزش عالی، مرکز پژوهش‌های مجلس، جلسات ۲۹، ۳۰، مورخ ۱۳۹۳/۲/۹ و ۱۳۹۳/۲/۱۳.
۸. بررسی رویکرد مجلس شورای اسلامی به بخش آموزش عالی از منظر طرح‌های قانونی، مرکز پژوهش‌های مجلس، فصلنامه مجلس و پژوهش، ش ۴۱، ۱۳۸۲.
۹. اظهارنظر کارشناسی درباره «طرح نحوه سنجش و پذیرش دانشجو دوره دکترای تخصصی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و آموزش عالی کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس، دفتر مطالعات اجتماعی، ۱۳۸۶.
۱۰. اظهارنظر در خصوص طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.

شماره مسلسل: ۱۳۸۵۲

مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش‌ها

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره «طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور»

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه آموزش و تحقیقات)

تهیه و تدوین کنندگان: احمد خدادادی، احمد داوری، فاطمه سبزی

ناظران علمی: ایروان مسعودی اصل، علی اخوان بهبهانی

متقاضی: کمیسیون آموزش و تحقیقات

اظهارنظرکنندگان خارج از مرکز: شرکت‌کنندگان در نشست‌های تخصصی (میز آموزش

عالی): علی اصغر جعفری (به نمایندگی از معاون آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی)، جمشید حاجتی

(به نمایندگی از سوی معاون آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)، مهدی رفیع‌زاده

(معاون آموزشی دانشگاه صنعتی امیرکبیر)، رضا ساکی (معاون آموزشی دانشگاه فرهنگیان)،

محمدحسن سعیدی (معاون آموزشی دانشگاه صنعتی شریف)، معصومه قارون (معاون اجرایی مؤسسه

پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی)، محمود قاضی خوانساری (مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم

پزشکی تهران)، محمدرضا مهادفر (معاون اجرایی مرکز آزمون دانشگاه آزاد اسلامی)، سیدصادق نبوی

(مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان)، نادر نعمت‌اللهی (معاون آموزشی دانشگاه علامه

طباطبائی)، عبدالرحیم نوه ابراهیم (به نمایندگی از سوی معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و

فناوری) و غلامرضا یادگارزاده (عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات سازمان سنجش آموزش کشور)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۳/۱/۲۰

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۳/۳/۱۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۳/۲۵